

CLIO BARNARD: AZ ESSEXI KÍGYÓ

A szörny árnyékában

PETHŐ RÉKA

ÁRNYALT SZERELMI TÖRTÉNET, HÁTTÉRBE AZ ESSEXI VÍZI SZÖRNYETEG TERMÉSZETTUDOMÁNYOS REJTÉLYÉVEL.

Az embereket sújtó, az égből büntetésként küldött szörny alakja a történelem során mindig felbukkan a nagy társadalmi változások, technológiai modernizáció idején. Alakja szimbolikus, ugyanakkor gyakorlati veszély is kapcsolódik hozzá. Ez a motívum áll Sarah Perry 2016-os sikerregénye, *Az essexi kígyó* középpontjában is, melyből Clío Barnard készített hat részes sorozat-adaptációt. A hatalmas népszerűségnek örvendő könyvhöz sztárszereposztás jár, így Claire Danes és Tom Hiddleston vezetésével repülünk vissza az 1800-as évek végének Angliájába.

A frissen megözvegyült Cora Seaborn az essexi kígyó legendáját hallva, természettudományos érdeklődéstől vezérelve Blackwater-be utazik az „észlelés” helyszínére fiával és annak nevelőjével. A világi gondolkodású nő nem rejtélyes szörnyet vizionál, olvasmányai alapján úgy gondolja, érdekes leletekre bukkanhat a helyszínen. Itt találkozik a közösség lelkészével, Will Ransome-mal, aki szintén elveti a babonáságot, de Corával

ellentétben ő az egész kígyót kitalációknak, az emberek képzelgésének gondolja. Kettőjük kapcsolata a történet vezérmotívuma: intellektuálisan remekül egymásra találnak – nézeteket ütköztető vitáiknak sajnos sokkal kevesebb tér jutott az adaptációban, mint az alapjául szolgáló regényben – és vonzalom is ébred, miközben a férfi beteg feleségét is változatlan szerelemmel szereti. Nem csak kettejük viszonya összetett, számos további szál bonyolítja az érzelmi kavalkádot. Cora férjének orvosa, Luke is szerelmes az özvegybe; a doktor barátja, a vagyonos George pedig az elkötelezetten és aktívan szocialista nevelőnő, Martha iránt táplál gyöngéd érzelmeket.

Az összefonódó szálak nem ahhoz szolgálnak apropót, hogy szerelmi intrikákat kövessünk figyelemmel, sokkal inkább azt helyezik középpontba, az emberi érzések milyen sokfélék lehetnek. Az érzések gyakorlójának és az érzelem tárgyának személyisége, a körülmények, a társadalmi helyzet is markáns hatással van arra, hogy a gyűjtőnéven szerelemnek nevezett érzés rengeteg árnyalata kibontakozzon. A történetből logikusan következik, hogy a hiedelmek működéséről is beszéljünk egy közösségben, de az essexi kígyó, mint szimbólum valójában háttérben marad – mind a regényben, mind a sorozatban –, és sokkal inkább a hőseink személyes történetére, egymáshoz fűződő viszonyára koncentrálnunk. Cora és

kicsit különc, valószínűleg – a történet idejében még nem diagnosztizált – Asperger-szindrómás fia viszonya is jelentősen megváltozik a cselekmény során, ahogy a nő helyre kerül a saját életében, úgy tud egyre inkább kapcsolatot létesíteni a gyerekekkel is. George Spencer a szerelme révén találja meg elhivatottságát is, amikor felismeri, hogy vagyont fel tudja használni a szegényebb osztályba tartozók segítésére.

Arról, hogy az alapvetően misztikus történet rejtélyes hangulatú maradjon, a forgatókönyvírók finom ijesztgetéssel gondoskodnak. Rögtön a nyitólépkockákon meglátjuk a szörnyet – ami lehet szörny, de lehet illúzió is –, eltűnik egy fiatal lány, akinek a holttestét a keresés során épp a messziről érkezett Cora találja meg, egy halász kétes körülmények között esik a vízbe csónakjáról. Az essexi kígyó létezésére – a könyvhöz hasonlóan – a történet végéig nem kapunk választ, a feszült hangulat így egyforma arányban a misztikus alaphelyzet és az alakuló viszonyok következménye. A történet atmoszféráját kiválóan teremti meg az adaptáció. Gazdag képi világgal dolgozik, ennek segítségével helyez minket vissza az időben, miközben remek arányérzékkel adagolja az olyan, a kort leíró eseményeket, mint Luke lehetetlennek gondolt sebészeti áttörése, a borzasztó lakhatási körülmények a szegény környékeken. Borongós hangulatához nem csak a jelen szörnye, de a múlt kísértetei is hozzájárulnak, ahogy flashbackek során megismerjük, milyen volt Cora élete kegyetlen férje mellett. Felszabadulását, melyet tökéletesen szimbolizál a városi környezet után óriási sétákkal bejárt vidék tágassága, Danes ihletett színészi játékkal tárja elénk. *Az essexi kígyó* talán legnagyobb érdeme, hogy számos különböző természeti és társadalmi kérdést feszeget – ha csak a felszínen is –, így mindenki találhat benne valamit, amin szívesen elgondolkozik.

AZ ESSEXI KÍGYÓ (The Serpent of Essex) – brit, 2021. Rendezte: Clío Barnard. Írta: Sarah Perry regényéből Anna Symon. Kép: David Raedecker. Zene: Dustin O’Halloran. Szereplők: Claire Danes (Cora), Tom Hiddlestone (Will), Frank Dillane (Luke), Clémence Poesy (Stella), Hayley Squires (Martha). Gyártó: See-Saw Film. Forgalmazó: Apple TV. 300 perc.

